

Markaryds kommun

info@markaryd.se

2018-11-20

1 (22)

Dnr 405-2018:6418

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Strömsnässkolan 7-9 i Markaryds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Strömsnässkolan 7-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Strömsnässkolan 7-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utveckla undervisningen så att alla lektioner innehåller en tydlig introduktion och ett tydligt avslut så att eleverna får stöd att förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i betyg och omdömen, samt mellan betyg och resultat på nationella prov och för diskussioner med lärarna utifrån det analyserna visat.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 april 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post Skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen 2018:6418) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9 och 10, 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling

Lgr 11, 2.8 rektorns ansvar

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn på Strömsnässkolan skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen. Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och analysera resultat såväl på organisations-, grupp- och individnivå. Rektorn leder det pedagogiska arbetet på skolan utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Vad gäller skolledningens ledning och styrning av det strategiska jämställdhetsarbetet behöver den dock utvecklas ytterligare kopplat till undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektor följer upp och analyserar skolenhetens resultat

Granskningen visar att rektorn i samråd med lärare följer upp och analyserar resultat avseende kunskap och värdegrund. Lärarna säger i intervju att de följer upp kunskapsresultat på skolan genom att de tillsammans, i slutet av vårterminen och på mitterminskonferenser, tittar på betygsunderlag, nationella prov och meritvärde. Meritvärdet på skolan jämförs då med meritvärden för riket. På mitterminskonferenser diskuteras också elever med låga betygsresultat och på utvecklingssamtal görs avstämningar om elevers situation. Rektorn och lärarna förklarar de låga resultaten, framförallt i ämnena engelska och svenska som andraspråk, med att de tror att det huvudsakligen beror på att skolan har nyanlända elever vilka inte har stora förkunskaper inom dessa ämnen. Rektorn skriver likaledes till Skolinspektionen att även i ämnena matematik och i de naturorienterade ämnena är betygsresultaten lägre än i övriga ämnen.

Rektorn säger i intervju att hon har satt in flera nödvändiga utvecklingsåtgärder i ämnen där betygsresultaten har sjunkit. Av rektorns skriftliga redogörelse framkommer bland annat att elever har delats in i mindre grupper, om max tio till tolv elever, för att möjliggöra laborationer i naturorienterade ämnen. När det gäller ämnena svenska och svenska som andraspråk har man på skolan gjort schemamässig parallellläggning i ämnet svenska som givit förutsättningar för dubbelbemanning av svenska som andraspråklärare. I ämnet engelska har man vidare satt in dubbelbemanning och lärare får stöd av specialpedagog som har satts in i

undervisningen. I ämnet matematik har språkstödjare med god matematikkompetens satts in för att dubbelbemanna matematikundervisningen.

Rektorn säger i intervju att hon diskuterar med elevhälsan och pedagogerna innan hon fattar beslut om resursfördelning. Detta gör rektorn för att på bästa sätt kunna möta de behov som finns i skolan.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar vidare att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka. Rektorn och lärarna berättar att de på skolan har ett kalendarium och ett konferensschema för de olika mötena: arbetslagsmötena, arbetsplatsmötena, ämnesträffarna, elevhälsoteamsmötena och mötena kring informations- och kommunikationsteknik (IKT). Rektorn och lärarna berättar också i intervjuer att det finns forum för kollegialt lärande, där de hittills har haft workshops som handlat om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och workshops som handlat om digitalisering samt om personalens IKT användning. Detta arbete har följts upp av rektorn och rektorn säger i intervju att effekterna har börjat synas. Några effekter av utbildningarna, enligt rektorn, har varit att lärares kunskaper inom digitalisering har expanderat och att lärarna har fått ett mer positivt och hälsofrämjande specialpedagogiskt bemötande och förhållningssätt i förhållande till elever med svårigheter.

Granskningen visar också att nyanställda lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Av Skolverkets statistik framkommer att 75 procent av lärarna på Strömsnässkolan har lärarbehörighet och att de som inte har lärarbehörighet har visstidstjänster. Rektorn säger i intervju att det finns rutiner för att ge stöd till obehöriga lärare i form av mentorer, vilka ger stöd i organisatoriska, pedagogiska och didaktiska diskussioner, samt att det finns en checklista som ska följas av mentorn vid introduktionen. Lärarna säger i intervju att samtliga lärare, behöriga som obehöriga, erbjuds en mentor. Vidare säger lärarna att samtliga lärare på skolan arbetar nära varandra och att personal i ämneslag även finns som stöd till obehöriga och nyanställda lärare.

Rektorn leder inte och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete och säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn säger i intervju att ett skolövergripande arbete gällande jämställdhet är ett utvecklingsområde. Rektorn uppger dock i skriftligt svar till Skolinspektionen att hon följer upp skillnader i kunskapsresultat som betyg och resultat på nationella prov utifrån kön och att denna uppföljning har visat att pojkar på skolan generellt har lägre kunskapsresultat. Några djupare analyser av varför det är så har inte gjorts och rektorn har inte heller påbörjat ett strategiskt arbete vad gäller särskilda åtgärder för att utjämna könsskillnader i kunskapsresultaten. Lärarna säger i intervju att de arbetar en hel del med jämställd undervisning till exempel genom att ta hänsyn till att pojkar och flickor får lika mycket talutrymme, genom ingripande vid könsnedsättande ord och genom val av litteratur. Lärarna säger vidare i intervju att de saknar ett ledningsstyrt strategiskt arbete för att jämställdhet ska ses som något viktigt för utvecklingen av undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Av Läroplanen framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män är ett grundläggande värde som skolan ska gestalta och förmedla. Rektor ett särskilt ansvar för att olika ämnesövergripande områden, såsom jämställdhet, integreras i undervisningen i olika ämnen.¹

Skolinspektionens granskning visar att rektors målinriktade arbete med jämställdhet behöver utvecklas. Rektor, lärare och elevhälsa säger att rektorn idag inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete så att det på skolan finns riktlinjer för hur rektor till exempel vill att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra undervisningen och värdegrundsarbetet på skolan. Skolverkets statistik liksom rektorns egen analys av kunskapsresultat visar att pojkar på skolan generellt har lägre måluppfyllelse än

¹ Lgr 11, 1. Kap Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

flickor. Av intervju med rektorn framkommer dock inte att rektorn inte satt in några särskilda utvecklingsåtgärder för att utjämna skillnaderna.

Då alla elever oavsett könstillhörighet ska ha samma förutsättningar för att lära och utvecklas behövs ett skolövergripande arbete utifrån de resultat skolan har. Rektorn uppger i intervju att hon hittills har haft samtal med kollegiet om en klass där pojkar varit en svårhanterlig grupp. Rektorn har också samarbetat med studiehandledare på modersmål för att de ska arbeta med jämställdhetsfrågor med de nyanlända, exempelvis att flickor ska kunna sitta bredvid pojkar i klassrummen. Lärarna säger i intervju att de ser jämställdhetsarbetet på skolan och i undervisningen som något självklart, som "en icke-fråga". Några direktiv från rektorn hur jämställdhetsarbetet på skolnivå eller i undervisningen ska gå till finns inte. Lärarna berättar att de till exempel försöker ge varannan pojke och flicka talutrymme. Någon lärare säger att hen väljer texter eller filmer där huvudrollsinnehavare både är män och kvinnor. Lärarna berättar också att rektorn har informerat dem om att de ska reagera vid dåligt språk gällande kön. Av lektionsobservationerna framkommer till exempel att endast på en av lektionerna använde lärare och elever ett medvetet jämställdhetsperspektiv i diskussioner.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett utvecklingsarbete med att följa upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv, inte enbart ur ett kunskapsperspektiv utan också ur ett värdegrundsperspektiv samt ur ett didaktiskt perspektiv. Därefter behöver rektorn till att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och organisering av skolans arbete. Exempel på detta uppföljningsarbete kan vara att rektor fokuserar på lärares bemötande och stimulans av pojkar och flickor i undervisningen men också att rektorn strategiskt styr för att lärare aktivt ska välja material ur ett könsneutralt perspektiv eller att studie- och yrkesvägledaren ska arbeta målinriktat med könsneutrala val.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Undervisning

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 och 5a §§ skollagen

4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande samt 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen har visat att undervisningen är strukturerad och varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare stimuleras och utmanas elever samt görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande. Samtidigt har det i intervjuer framkommit att lektioner inte innehåller en tydlig introduktion och ett tydligt avslut för att elever ska förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Olika typer av uppgifter och aktiviteter som överlag ger bra variation och balans

Granskningen visar att undervisningen i överlag är varierad. På de flesta lektioner som observerats får eleverna möta olika uppgifter och aktiviteter som ger variation. Elever säger i intervjuer att de exempelvis får arbeta enskilt och i par, med digitala läromedel och att de tittar på film. Under lektionsobservationerna arbetar eleverna till exempel praktiskt med händerna, lyssnar på och iakttar när lärare demonstrerar hur olika experiment ska gå till, repeterar uppgifter tillsammans med lärare i helklass, arbetar med analyserande laborationsrapporter och arbetar utifrån bildspel där frågor som stöd inför ett prov går igenom. Samtidigt finns det också någon lektion som observerats där elever inte är engagerade hela tiden, framförallt när alla elever arbetar med samma moment, då de elever som blir klara snabbare än andra ibland tappar intresset. Elever berättar också i intervjuer att sådana lektioner förekommer.

Aktivt lärarstöd för elever

Granskning visar vidare att undervisningen vid Strömsnässkolan 7-9 innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. På flera av lektionsobservationerna blir det tydligt att lärare har fokus på alla, men också särskilt på vissa elever, för att alla elever ska förstå, komma igång och bibehålla engagemang. Av lektionsobservationer framkommer också att lärare stöttar elever genom att förklara uppgifter och genom att ge ledtrådar.

Elever säger i intervjuer att lärare brukar hjälpa dem på lektionerna genom att förklara vad de ska göra på lektionerna, genom att förklara uppgifter samt genom att hjälpa dem när de arbetar enskilt och i grupp.

Självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna på Strömsnässkolan arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation och att de har höga förväntningar på eleverna. Av lektionsobservationerna framgår att det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. På flera lektioner visar lärare att de har höga förväntningar på sina elever. Lärare säger till exempel till samtliga elever "tänk efter, jag vet att ni kan!" och till enskilda elever "bra jobbat, det fixar du!". Lärare säger också till elever att "det är okej att ha fel för detta lär man sig av". Lärarna säger i intervjuer att de har höga förväntningar utifrån varje elev och att de arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära genom att de bygger relationer med elever för att elever ska veta att lärarna finns där för att hjälpa dem och att lärarna utgår från att elever hela tiden ska arbeta för att förbättra sina kunskaper. Eleverna säger dock i intervjuer att det inte alltid är tydligt för dem att alla lärare arbetar för att stärka deras självförtroende. Även representanterna i elevhälsan säger i intervju att eleverna på skolan berättat att de upplever att intresse för att stärka elevers självförtroende ibland främst finns hos de nya lärarna, vilka eleverna uppfattar har ett mer positivt förhållningssätt än lärare som arbetat länge på skolan.

Elever ges tillfällen för reflektion

Granskningen visar vidare att undervisningen till stor del innehåller övningar och frågor där elever får möjlighet att reflektera över sitt lärande. På några lektioner som observerats ges frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Detta blir tydligt på lektioner där lärare utmanar eleverna med frågor som "har ni en tanke om vad som kommer att hända nu?", "Vad hände?" eller när lärare genom tilläggsfrågor försöker få elever att ge svar utifrån ett större perspektiv. Det ges även utrymme på lektionerna för elever att reflektera över hur de lär sig. Detta sker till exempel när lärare ställer frågan "hur tänkte du där" eller när lärare uppmanar elever att analysera vad och hur de lärt sig exempelvis i laborationsrapporter eller när lärare lär ut strategier för lärande genom att visa olika tankemodeller samt lär ut hur elever kan tolka symboler och bilder.

Undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt överlag anpassas till, stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Både lärare och elever säger i intervjuer att i undervisningen erbjuds lättare, medel och svårare uppgifter som på varierande sätt utmanar olika elever. Eleverna berättar att lärare väljer uppgifter efter vad de tror att elever kan. Till exempel finns det minikurser i samhällsorienterade ämnen, undervisningsböcker i de naturorienterade ämnena med utgångspunkt i lättare nivå, tre nivåer som elever kan följa i ämnet engelska samt olika färger på uppgifter med olika svårighetsgrad i ämnet matematik. Elever berättar också att "duktiga" elever har fått arbeta med undervisningsmaterial för högre årskurser. På lektionsobservationer tydliggörs också hur elever som är klara med uppgifter får göra svårare uppgifter inom samma område eller arbeta med att ge fördjupande förklaringar. Individuella läxor anpassade efter elevernas nivå ges också.

Elever får ibland vara med och utvärdera undervisningen

Granskningen visar att elever ibland får vara med och planera och utvärdera undervisningen men att de sällan får reda på hur deras synpunkter har påverkat undervisningen. Lärarna säger att de ibland "men inte jätteofta" låter elever utvärdera lektioner. Utvärderingarna görs då främst muntligt. Elevhälsan säger i intervju att lärare ibland frågar elever om vilka arbetsmoment de uppfattat har varit bra under dagen. De säger även att elever på skolan deltar i det årliga utvärderingsarbetet. Rektor säger i intervju att utvärderingen av undervisningen behöver förbättras och att hon tror att detta kommer att ske via införandet av en gemensam lektionsstruktur framöver. Elever säger i intervju att de vid enstaka tillfällen får frågor av sina lärare vad de tycker om olika undervisningsformer men inte om lektionernas innehåll. Några förändringar utifrån elevernas synpunkter har inte skett enligt eleverna.

Lektionerna är strukturerade men det är inte tydligt för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment

Granskningen visar att lärarna tydliggör för eleverna vad de ska göra på lektionerna men att det inte är tydligt för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment. Lektionsobservationerna visar att undervisningen är lärarledd och att tidsåtgången för olika lektionsmomenten på de observerade lektionerna är lämplig med tanke på innehåll och arbetsprocesser. Det finns ett logiskt flöde, det vill säga att lektionernas olika delmoment hänger ihop. Vidare framgår det av lektionsobservationerna att lärarna leder och styr arbetsprocessen i undervisningen så att den stimulerar.

Rektorn uppger dock i intervju att det idag inte finns ett samlat arbete kring lektionsstrukturer men att det är tänkt att specialpedagogen på skolan kommer att arbeta med denna uppgift. Rektorn säger också i intervju att uppdraget att lärare ska gå igenom kunskapskraven är nytt i och med att kommunen på en övergripande nivå gjort en satsning kring detta. Av lektionsobservationerna framkommer också att vissa lärare i uppstarten av lektioner berättar om läroplansmålen men att färre lärare tydliggör på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till läroplansmålen eller de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Detta innebär att vissa elever har svårt att förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet. Som ett exempel säger några elever i intervjuer att skälet till att de läser ett arbetsområde är att de senare ska ha prov eller ska iväg på en studieresa. Vidare visar lektionsobservationerna också att det saknas ett sammanfattande avslut på lektionerna. När lärarna i intervju ska berätta om en typisk lektion är strukturerad nämner de inte avslut utan berättar enbart om att uppstarten kan innehålla presentation av lektionsinnehållet, förklaringar till det som elever kan uppleva som "krångligt" eller repetition från föregående lektion. Detta beskrivs mer utförligt i avsnittet Utvecklingsområde nedan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utveckla undervisningen så att alla lektioner innehåller en tydlig introduktion och ett tydligt avslut så att eleverna får stöd att förstå hur syftet med undervisningen hänger ihop med det planerade lektionsinnehållet.

Enligt skolförordningen² ska eleverna genom strukturerad undervisning ges förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

² SKOLF 2011:185, 5 kap. 2§ Utbildning, strukturerad undervisning

Enligt Skolverkets Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen³ är en viktig del i en strukturerad undervisning att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. Läraren ansvarar för ”att leda undervisningen och tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Det måste också vara tydligt för eleven på vilket sätt aktiviteterna i undervisningen ska ge dem möjlighet att utveckla dessa förmågor.”⁴

Skolinspektionens granskning visar att skolan behöver utveckla arbetet med att utforma lektionernas inledning och avslutning så att eleverna ges stöd att förstå hur lektionens innehåll hänger ihop med undervisningens syfte. Eleverna säger i intervjuer att huruvida man pratar om målen varierar mellan lärare och att lärare främst inför prov diskuterar läroplansmål och betygskriterier. Lärarna säger i intervjuer att de inte alltid på varje lektion informerar eleverna på vilket sätt olika enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. De uppger att de istället informerar om och förklarar detta främst vid uppstarter av olika arbetsområden. Av det eleverna berättar i intervjuer och av lektionsobservationerna framgår att lektioner avslutas genom att elever packar ihop sina saker och att lärare och elever säger hej då till varandra. Både rektor och lärare säger i intervjuer att det idag inte finns en gemensam syn på hur lektionsstrukturen ska se ut.

Rektor behöver leda ett strategiskt arbete kring utvecklandet av tydlighet i syftet med olika arbetsmoment. Skolinspektionen rekommenderar därför att utvecklingsarbetet bör inriktas på att få samtliga lärare att tydliggöra för elever hur läroplansmålen relaterar till och omsätts i olika övningar och aktiviteter som lektioner består av. Vidare rekommenderas att lektioner har genomtänkta avslut som exempelvis summerar lektionen eller blickar framåt mot nästa lektion. Arbetet kan exempelvis

³ Skolverkets allmänna råd (2011) *”Planering och genomförande av undervisningen- för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan”*

⁴ Skolverkets allmänna råd (2011) *”Planering och genomförande av undervisningen- för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan”*, s. 21.

innefatta att rektor i samråd med lärare och specialpedagog utarbetar gemensamma rutiner för hur lektioner ska inledas och avslutas.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Trygghet och studiero

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att det framkommit av insamlad dokumentation, observationer och intervjuer att utbildningen på Strömsnässkolan präglas av trygghet och studiero så att elever kan ägna sig åt skolarbete. Det finns ett samlat och medvetet arbete hos rektor och personal för att skapa studiero och trygghet hos elever.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Det finns ett samlat arbete för att skapa studiero

Granskningen visar att elever på Strömsnässkolan 7-9 deltar i ett samlat arbete med att skapa studiero och att elever ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och inte blir störda när de utför dessa. Rektor säger i intervju att man på skolan idag har ett samlat arbete kring studiero och nämner att viktiga delar i detta är att elever har varit med i framtagandet av ordningsregler, att man i klassrummen har fasta placeringar och att man i år har börjat med en särskild undervisningsgrupp. Elever säger i intervjuer att lärare på skolan har definierat vad som är studiero. Det handlar om att det inte ska vara "pratigt" och att elever ska "prata tyst" för att andra elever ska kunna koncentrera sig.

Granskningen visar också att lärarna på skolan vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat. De flesta elever säger i intervjuer att de upplever att det finns ett medvetet arbete på skolan för att skapa studiero. Eleverna

berättar att lärarna främst använder två strategier för att skapa studiero. Den ena strategin är att när studieron påverkas får vissa elever andra sittplatser än de vanligtvis har och den andra strategin är muntliga tillsägelser av lärare. Lärarna säger i intervju att de har arbetat mycket med att förmedla vad som är studiero, muntligt och via skriftliga varningar, både för elever och för föräldrar. Elevhälsan säger i intervju att man på skolan arbetar medvetet med studiero via olika åtgärder som till exempel placering av elever i klassrummen, via placeringar av elever särskild undervisningsgrupp och via specialpedagogens pågående arbete med skapandet av lektionsstrukturer i vissa klasser. Av lektionsobservationerna framkommer också att det på lektionerna råder studiero och att lärare säger ifrån så fort det blir högljutt bland eleverna.

Det finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. På Strömsnässkolan idag finns ett trygghetsteam som består av elevhälsan och flera pedagoger. Elevhälsan ansvarar för att följa upp svaren gällande trygghet som eleverna ger via olika enkäter. Av skolans trygghetsplan framgår att skolan har upparbetat en ett antal väldefinierade och väl förankrade grundvärden gällande normer och övergripande handlingsprinciper; bland annat att alla på skolan ska respektera varandra, se varandras olikheter som tillgångar och att skolan ska vara en inkluderande skola. Av trygghetsplanen framkommer också att rektorn har satt in både främjande och förebyggande insatser för att skapa trygghet som till exempel strukturerade raster och kompetensutveckling för personal kring bemötande av elever. Eleverna berättar i intervjuer att de känner sig trygga. Viss otrygghet upplever dock flickor i en klass där pojkarna är stökiga och där lärarna inte alltid säger ifrån. Enligt rektorn är denna klass under bevakning sedan flera terminer tillbaka och insatser i samarbete med flera professioner, i och utanför skolan, görs för att finna lösningar vilket har lett till att man enligt rektorn kan se en förbättring.

Granskningen visar också att det pågår ett fortlöpande arbete med värdegrundsfrågor. Lärarna berättar att arbetet med värdegrundsfrågor är fördelat under läsåret. De säger i intervju att de alltid vid uppstart diskuterar trivsel, relationer och ordningsregler. Vid olika temadagar har personal bland annat behandlat teman som nätkränkning, funktionsnedsättning, könsnormer och sexualitet, vänskap, det egna värdet samt självkänsla. Med värdegrundsarbetet har man dels arbetat tillsammans med elevhälsan, dels som integrerad del i vissa ämnen och på mentorstiden. Av skolans trygghetsplan framkommer också att man på temadagar har arbetat med likabehandling, demokratiskt arbetssätt, jämställdhet, kränkningar och mobbning.

Elever säger i intervjuer att lärare också på lektioner har diskuterat rättigheter och hur man ska bete sig mot varandra.

Lärare säger i intervju att man på skolan i arbetet med skapandet och upprätthållandet av tryggheten utgår från att alla lärare har ett gemensamt ansvar för alla elever. Vidare finns en organisation för att elevhälsan ska kunna arbeta nära lärare. Detta medför att lärare omgående kan få både information om händelser och lösningar på hur olika händelser ska hanteras. Skolan har gjort flera åtgärder för skapa ett medvetet arbete kring tryggheten på skolan. Av de inskickade svaren från rektorn framgår att det handlar om åtgärder som välstrukturerade mötesforum, vilka underlättat samverkan mellan personal, ett fungerande trygghetsteam, elevstödjare och pedagoger som har ett mer samlat grepp kring trygghet, strukturerade raster med tydliga rastvaktsscheman och att det finns en fritidsgård som är öppen och bemannad under skoldagens lunchraster. Det handlar också om genomförda gruppstärkande insatser mellan årskurserna sex och sju, bestämda placeringar i klassrummen, handledning för personal i form av gruppsamtal till exempel kring lågaffektivt bemötande och kring eleven i centrum samt temadagar som fokuserar på värdegrund.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Bedömning och betygsättning

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 och 15 §§, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Betyg

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn inte analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser och därför inte har underlag för att diskutera orsaker till eventuella skillnader i bedömningar med lärarna. Lärare ges dock tid och möjlighet att använda sig av olika arbetsmetoder för att kunna göra likvärdiga bedömningar. Likaså ges lärare

förutsättningar att diskutera och jämföra omdömen och betyg med pedagoger inom och utanför skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektor analyserar inte skillnader i betyg och omdömen

Granskningen visar att rektorn gör viss analys av skillnader mellan provresultat i nationella prov och slutbetyg, men att rektorn även behöver analysera skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser, och utifrån slutsatser av denna analys föra diskussioner med lärare kring deras bedömningar och betygsättning.

Rektorns skriver i sitt svar till Skolinspektionen att i de fall provbetyg på nationella prov och slutbetyg inte överensstämmer, kan det bero på att elevens resultat på delproven ser olika ut. Den totala sammanvägningen kan således, enligt rektorn, leda till att eleven inte uppnår samma slutbetyg som provbetyg, då vissa kunskapskrav inte har uppfyllts. Likaså kan eleven nå ett högre slutbetyg än vad provbetyget visar, skriver rektorn, om eleven visat sina förmågor vid andra bedömningstillfällen.

Lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn ser till att lärare ges förutsättningar för att ge likvärdiga bedömningar och möjlighet att använda sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn skriver bland annat för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg ges ämneslärare, i samband med nationella prov, gemensam tid i form av heldagar för att tillsammans rätta och sambedöma proven. I det dagliga arbetet sker en sambedömning mellan lärare genom att texter och prov delas mellan lärarna. Lärarna säger i intervjuer att de sambedömer med sina kollegor men att de också arbetar kring bedömning och betygsättning tillsammans med ämneslag från den andra högstadieskolan i kommunen.

Rektorn säger i intervju att hon för att säkerställa likvärdigheten i betygsättningen bland lärarna har beslutat om utökad tid för ämneskonferenser på enheten. Likaså har tid avsatts för kommungemensamma träffar där skolans lärare tillsammans med lärare från andra skolor har möjlighet att arbeta med att kvalitetssäkra omdömen och betyg genom samtal kring undervisningens utgångspunkter och genomförande. Av rektorns skriftliga svar till Skolinspektionen framkommer också att obehöriga lärare får handledning med bedömning och betygsättning av andra lärare eller specialpedagogen på skolan.

I skrivning från rektorn framkommer att det på skolenheten förs en diskussion i ämneslag inför betygssättning utifrån resultat på nationella prov och övrigt bedömningsunderlag. Lärarna instämmer i detta och säger i intervju att de tillsammans med rektorn diskuterar detta i slutet av vårterminen och på mitterminskonferenser.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i betyg och omdömen, samt mellan betyg och resultat på nationella prov och för diskussioner med lärarna utifrån det analyserna visat.

Av läroplanen⁵ framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver identifiera om det förekommer skillnader i omdömen och betyg mellan olika ämnen, lärare och klasser liksom mellan provbetyg i nationella prov och slutbetyg och därefter analysera eventuella skillnader. Denna analys bör göras för olika ämnen. Utifrån analysen behöver rektorn diskutera eventuella skillnader med lärarna, som en utgångspunkt för att öka likvärdigheten i lärarnas bedömningar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn påbörjar arbetet med att analysera avvikelser i betygssättning, lärares betygssättning i olika klasser och ämnen. Det är viktigt att rektor ser till hela skolans nivå gällande betyg men också att skillnader och variationer gällande betygsresultat mellan olika grupper och klasser, ämnen och årskurser, nationella prov och slutbetyg behöver identifieras. Här är det viktigt att rektorn reflekterar över om betygen glider i väg i någon riktning och vilka orsakerna är till skillnader i betygsresultat och nationella prov utifrån jämförelse över tid. Likaså bör rektorn säkerställa att nationella prov särskilt beaktas vid

⁵ Lgr 11, 2.8 kap. Rektorns ansvar

betygsättningen⁶. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att avvikelser analyseras utifrån ett struktur- och organisationsperspektiv, kopplade till lärares kompetens och säkerhet i bedömning. Likaså bör rektorn undersöka vad eleverna säger om betygsättningen. Utifrån dessa analyser bör rektorn sedan föra diskussioner tillsammans med lärare om förändringar i deras arbetssätt för att man på skolan ska kunna utjämna skillnader mellan lärare, ämnen och årskurser. Därefter ska rektorn rektor sätta in och genomföra förbättringsinsatser som tar sikte på att höja bedömningarnas och betygsättningens kvalitet.

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram allmänna råd om *betyg och betygsättning*. Dessa allmänna råd innehåller rekommendationer om hur lärare, rektorer och huvudmän kan arbeta för att betygen ska bli så rättvisande och likvärdiga som möjligt.⁷

⁶ Prop: 2017/18:14. Nationella prov – rättvisa, likvärdighet, digitala.

⁷ Skolverket, Allmänna råd, betyg och betygssättning, Inledning- vad de allmänna råden handlar om

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare

Signerat av: Kerstin Martinsson

X Verica Stojanovic

Föredragande

Signerat av: Verica Stojanovic

I handläggningen av ärendet har även Maria Lundström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 september 2018 och den 19 september 2018. Besöket genomfördes av Verica Stojanovic och Maria Lundström.

Strömsnässkolan 7-9 , som är belägen i Markaryd kommun, har vid besöket 122 elever i årskurserna 7-9. Lärarna är organiserade i ett arbetslag med lärare och resurspersoner. Totalt finns det 14,5 heltidstjänster. Av Skolverkets statistik framkommer att 75 procent av lärarna har lärarbehörighet och att de som inte har lärarbehörighet har visstidstjänster. Skolledningen består av en rektor.